

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NGHỆ AN

ĐỀ CHÍNH THỨC

KỶ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI TỈNH LỚP 12
NĂM HỌC 2022 - 2023

Môn thi: NGỮ VĂN - BẢNG A

Thời gian: 150 phút, không kể thời gian phát đề

Câu 1 (8,0 điểm)

Nhật búa thứ 101

Một người thợ khai thác đá cần mẫn nện từng nhát búa vào tảng đá to và rắn chắc. Anh gắng hết sức mong chẻ đôi được tảng đá mà nó vẫn trơ lì không chịu nứt ra. Mặc dù mệt mỏi, người thợ vẫn không chịu bỏ cuộc. Anh lấy một cây búa to hơn và nỗ lực nện 100 lần nhưng tảng đá vẫn trơ trơ. Anh quyết định vung búa lên phang thật mạnh nhất cuối cùng. Và thật bất ngờ, tảng đá nứt ra làm đôi.

Có phải nhát búa cuối cùng - nhát búa thứ 101 làm tảng đá nứt ra không?

(Dẫn theo *Đám chấp nhân*, Ernie Carwile, NXB Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, 2018, tr.144)

Anh/Chị hãy viết bài văn trình bày suy nghĩ của bản thân về thông điệp được gợi ra từ câu chuyện trên.

Câu 2 (12,0 điểm)

NK1

Sức thu hút to lớn của thơ Tố Hữu chính là ở niềm say mê lí tưởng ở những tình cảm chân thành và năng lực truyền cảm mạnh mẽ cùng với một nghệ thuật đậm đà tình dân tộc.

(Giáo trình Văn học Việt Nam hiện đại, Tập II, Nguyễn Văn Long (Chủ biên), NXB Đại học Sư phạm, 2012, tr.94)

Bằng hiểu biết về bài thơ *Từ ấy* và đoạn trích *Việt Bắc* (*Việt Bắc*, *Ngữ văn 12*, Tập 1, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020) của Tố Hữu, anh/chị hãy bình luận ý kiến trên.

HẾT

A. YÊU CẦU CHUNG

1. Có kiến thức văn học và xã hội đúng đắn, sâu rộng; kĩ năng làm văn tốt: bố cục rõ ràng, kết cấu chặt chẽ, diễn đạt trong sáng, giàu hình ảnh, ít mắc lỗi về chính tả, ngữ pháp...
2. Đáp ứng yêu cầu đổi mới cách thức kiểm tra, đánh giá theo định hướng phát triển năng lực, hướng dẫn chấm chỉ nêu một số nội dung cơ bản, định tính chứ không định lượng. Giám khảo cần linh hoạt khi vận dụng hướng dẫn chấm, chú ý thái độ, cảm xúc của người viết, cân trọng đánh giá bài làm của thí sinh trong chính thể. Giám khảo cần khuyến khích những bài làm sáng tạo, chấp nhận các kiến giải khác nhau, kể cả không có trong hướng dẫn chấm, miễn là hợp lí, thuyết phục.
3. Tổng điểm của toàn bài là 20,0 điểm, cho lẻ đến 0,5 điểm. Hướng dẫn chấm chỉ cho điểm từng câu, từng phần, trên cơ sở đó, giám khảo thống nhất định ra các thang điểm cụ thể khác.

B. YÊU CẦU CỤ THỂ

Câu 1	Trình bày suy nghĩ của bản thân về thông điệp được gọi ra từ câu chuyện	8,0
	<p>a. <i>Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận</i> <i>Mở bài nêu vấn đề, Thân bài triển khai vấn đề, Kết bài khẳng định lại vấn đề.</i></p>	0,5
	<p>b. <i>Xác định đúng vấn đề nghị luận</i> Trình bày suy nghĩ của bản thân về thông điệp được gọi ra từ câu chuyện</p>	0,5
	<p>c. <i>Triển khai vấn đề nghị luận</i> Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách nhưng phải làm rõ suy nghĩ của bản thân về thông điệp được gọi ra từ câu chuyện. Có thể triển khai theo hướng:</p> <ul style="list-style-type: none"> * <i>Giải thích:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Câu chuyện gọi ra thông điệp ý nghĩa đối với mỗi người trong cuộc sống: phải kiên trì, bền bỉ mới đạt được thành công. - Kiên trì, bền bỉ là sự kiên định, vững vàng ý chí, không từ bỏ mục tiêu, nỗ lực hành động để đạt được các giá trị, thành quả, khẳng định bản thân. * <i>Thí sinh trình bày suy nghĩ của bản thân, lí giải thuyết phục.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kiên trì, bền bỉ là điều cần thiết bởi lẽ: cuộc sống là hành trình dài với nhiều khó khăn, thử thách, không có giá trị thành quả nào đạt được dễ dàng; con người không hoàn hảo nên không phải thử thách nào cũng có thể vượt qua một cách nhanh chóng. - Kiên trì, bền bỉ đem lại ý nghĩa lớn lao đối với cá nhân và cộng đồng: <ul style="list-style-type: none"> + Đối với cá nhân: giúp con người vượt qua hoàn cảnh khó khăn, thử thách để đạt được thành công, khẳng định bản thân; hoàn thiện ý chí và phẩm chất; tránh sự chán nản, bỏ cuộc, ỷ lại;... + Đối với cộng đồng: góp phần thúc đẩy sự phát triển của cộng đồng, xã hội. * <i>Bàn bạc mở rộng:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kiên trì, bền bỉ là cần thiết trong cuộc sống nhưng vẫn chưa đủ. Mỗi con người còn cần phải có trí tuệ, tâm hồn, bản lĩnh, sự trải nghiệm,...; biết động viên, khích lệ những 	1,0
		4,0
		1,0

*** Giải thích**

Ý kiến khẳng định giá trị nổi bật, xuyên suốt của thơ Tố Hữu về nội dung và nghệ thuật: nội dung trữ tình - chính trị, say mê ngợi ca lí tưởng Đảng, thể hiện tình cảm lớn trong đời sống dân tộc như tình cảm miền xuôi - miền ngược, cán bộ - quần chúng nhân dân, lễ sống uống nước nhớ nguồn, ân nghĩa thủy chung...; hình thức thơ đậm tính dân tộc với các thể thơ truyền thống, cách diễn đạt quen thuộc, hình ảnh gần gũi, mộc mạc.

2,0

Hướng dẫn chấm:

- Thí sinh giải thích đầy đủ: 2,0 điểm.
- Thí sinh giải thích chưa đầy đủ: 1,5 - 1,75 điểm.
- Thí sinh chỉ giải thích được nội dung hoặc nghệ thuật thơ Tố Hữu: 1,0 điểm.
- Thí sinh giải thích chung chung, chưa rõ các biểu hiện: 0,5 - 0,75 điểm.
- Thí sinh giải thích sơ lược, không rõ các biểu hiện: 0,25 điểm.
- Thí sinh không giải thích: 0 điểm.

*** Phân tích, chứng minh**

Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách nhưng cần làm rõ nội dung sau:

- Niềm say mê lí tưởng, những tình cảm chân thành:
 - + Từ ấy: niềm vui khi được đứng vào hàng ngũ của Đảng, say mê ngợi ca lí tưởng.
 - + Việt Bắc: tình cảm gắn bó giữa cán bộ cách mạng và đồng bào Việt Bắc; lòng biết ơn Việt Bắc, Đảng và Bác Hồ đã góp phần làm nên thắng lợi của cuộc kháng chiến, từ đó khơi gợi lễ sống ân nghĩa thủy chung, uống nước nhớ nguồn.
- Nghệ thuật đậm đà tính dân tộc: thể thơ truyền thống, kết cấu đối đáp quen thuộc trong ca dao, xây dựng thành công hình tượng nhân vật trữ tình đầy xúc cảm, hình ảnh thơ bình dị, ngôn ngữ mộc mạc, gần gũi...

6,0

Hướng dẫn chấm:

- Thí sinh phân tích đầy đủ, sâu sắc: 5,0 - 6,0 điểm.
- Thí sinh phân tích chưa đầy đủ hoặc chưa sâu sắc: 3,0 - 4,0 điểm.
- Thí sinh phân tích chung chung, chưa rõ các biểu hiện: 2,0 điểm.
- Thí sinh phân tích sơ lược, không rõ các biểu hiện: 1,0 điểm.
- Thí sinh không phân tích: 0 điểm.

3. Bàn luận

- Khẳng định tính đúng đắn của ý kiến trong việc nhấn mạnh nét đặc trưng của phong cách thơ Tố Hữu.
- Ý kiến có ý nghĩa định hướng trong hoạt động tiếp nhận, giúp người đọc tiếp cận giá trị nội dung và nghệ thuật thơ Tố Hữu một cách đúng hướng; khẳng định vị trí của thơ Tố Hữu trong dòng chảy văn học dân tộc với tư cách là lá cờ đầu của thơ ca cách mạng Việt Nam.

1,0

Hướng dẫn chấm:

- Thí sinh bàn luận đầy đủ, sâu sắc: 1,0 điểm.
- Thí sinh bàn luận không đầy đủ, sâu sắc: 0,5 - 0,75 điểm.